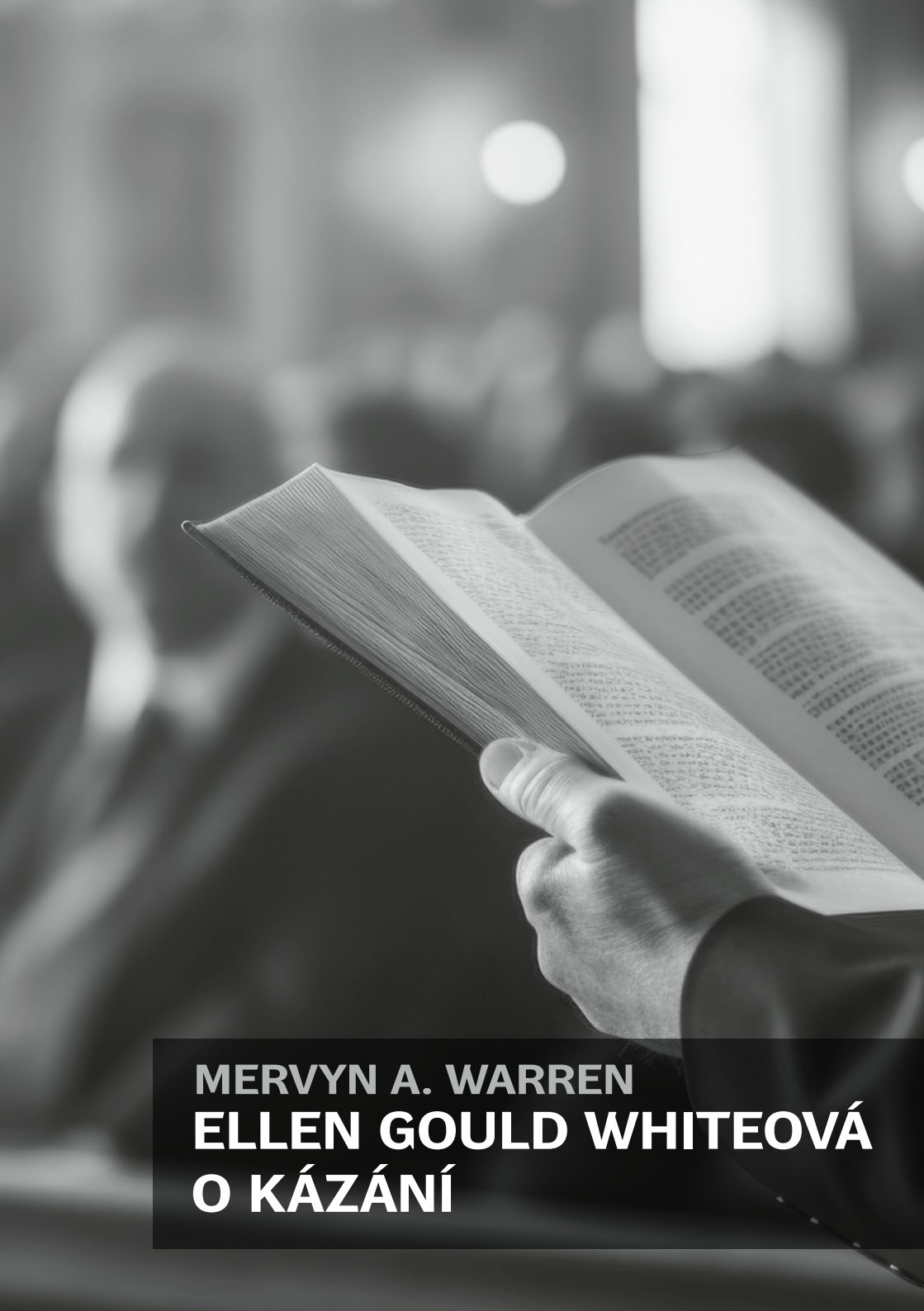

MERVYN A. WARREN

ELLEN GOULD WHITEOVÁ O KÁZÁNÍ

Věnuji všem kazatelům, kteří ať v roli učitelů, žáků nebo posluchačů ovlivňovali a usměrňovali moji homiletickou cestu a obraceli naši pozornost k Ježíši Kristu.

OBSAH

POUŽITÉ ZKRATKY 9

ÚVOD 11

1. KAPITOLA:

OBSAH – SRDCE KÁZÁNÍ 15

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají materiálů ke kázání, kazatele a posluchačů

2. KAPITOLA

USPOŘÁDÁNÍ MATERIÁLU – OČI KÁZÁNÍ 51

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají uspořádání kázání

3. KAPITOLA:

JAZYK – SLOVA V KÁZÁNÍ 55

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají jazyka kázání

Ukázky kreativního využití jazykových prostředků Ellen Whiteovou

4. KAPITOLA:

PAMĚŤ – MYŠLENÍ V KÁZÁNÍ 71

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají přípravy a zapamatování kázání

5. KAPITOLA:

PŘEDNES – HLAS PŘI KÁZÁNÍ **77**

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají přednesu kázání

6. KAPITOLA:

ŠESTÝ KÁNON – PO SKONČENÍ KÁZÁNÍ **87**

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají úplné kazatelské služby

SLOVO ZÁVĚREM **91**

1. KAPITOLA
OBSAH

Srdce kázání

Pomyslnému tepu kázání dává energii jeho srdce, obsah kázání. Podle vědy o kázání, kterou nazýváme homiletika, je obsah více než pouhý „materiál" sám o sobě, než jen informace. Když zůstaneme u naší metafory, můžeme říct, že obsah kázání proudí třemi hlavními tepnami, kterými jsou: (1) informace nebo materiál kázání, (2) kazatel a (3) posluchači.

Informace nebo *materiál* zahrnuje to, co kazatel nebo kazatelka říká a jaký smysl dává tomu, co bylo řečeno. Vlastní materiál, který používá, vychází z Bible a je podpořen dalšími zdroji, kterými jsou vyprávění a příběhy (ilustrace), příklady, výroky a statistiky. Když kazatel vyvozuje z těchto zdrojů důkazy (fakta a názory), pak se věnuje procesu uvažování, který homiletici někdy nazývají slovem *logos*. Toto důkladné uvažování zahrnuje zvažování *příkladů*, vyvozování *analogií*, odvozování *příčin*, vyhledávání *znamení* a induktivní nebo deduktivní rozbor struktur textu. Silné kázání pak kazatel vytvoří tím, že shromážděný materiál propojí dohromady takovým způsobem, aby posluchačům „dával smysl".

Někteří zastávají názor, že tím nejdůležitějším „materiálem" je kazatelova osobní věrohodnost. Je pravdou, že nádoba, ve které je samotný obsah, nejvýrazněji ovlivní, jestli bude kázání přijato, či odmítnuto.

Vzpomínáte na římského učitele Quintiliana? Zdůrazňoval význam jednoty řečníka a jeho promluvy (v našem kontextu bychom řekli vlivu osoby kazatele na kázání), když definoval veřejnou promluvu jako „kvalitní promluvu kvalitního člověka“. Podobně to pojmenoval moderní teoretik komunikace, Marshall McLuhan, když napsal: „Posel je poselství.“ Kazatel Philips Brooks zdůrazňuje totéž, když tvrdí, že kázání je „pravdou, která prochází skrze osobnost“.

Schopnost předat poselství závisí na tom, jak posluchači znají svého kazatele – jak vnímají jeho charakter, odbornost a jeho dobré srdce.

Třetí dimenzí obsahu kázání jsou samotní posluchači. Ti, kdo naslouchají a reagují na kázání. Mezi kazatelnou a lavicemi existuje vztah. Kazatel apeluje na posluchače ve shromáždění, aby přijali řešení životních situací, které jim nabízí. A posluchači naslouchají kazateli, který jim ukazuje cestu k dobrému životu v Ježíši Kristu. Psychologie kázání říká, že během procesu bohoslužebného kázání probíhá vzájemná interakce mezi kazatelnou a lavicemi, která rozhoduje o úspěchu nebo selhání.

Věřme, že do celého procesu vstupuje Duch svatý, který pomáhá, aby tato zkušenost směřovala k Božímu království. Kazatelé jsou povoláni, aby zvěstovali dobrou zprávu skutečným živým lidem, nikoliv slaměným panákům nebo plastovým figurkám. Učí se připravovat kázání podle potřeb svých posluchačů, které přirozeně musí nejdřív analyzovat a přemýšlet nad nimi. Aby byl tento proces úspěšný, musí brát v úvahu takové faktory, jako je věk, pohlaví, povolání, praktické potřeby, zvláštní touhy a očekávání svých posluchačů. A nezapomínat přitom, že se jedná o hříšníky, kteří očekávají, že uslyší „slovo od Hospodina“.

Principy kázání podle Ellen Whiteové, které se týkají *materiálů ke kázání, kazatele a posluchačů*

Kázání je Bohem vybraný způsob. *„Kázání evangelia si sám Bůh zvolil jako způsob ke spasení lidí. Naším prvním úkolem by mělo být, abychom uvedli svoje srdce do souladu s Bohem. Až poté budeme připraveni pracovat pro jiné."* (5T 87–88)

Důraz na spasení. *„Vyvyšujte Krista vy, kteří učíte lidi, vyvyšujte jej v kázání, v písni i v modlitbě… Ať je evangelium o spasení tématem každého kázání a motivem každé písně."* (Ev 185)

Knihy Daniel a Zjevení. *„Nechejme promlouvat knihy Daniel a Zjevení a řekněme lidem, kde je pravda. Ale ať otevíráme jakékoli téma z těchto knih, vyvyšme Krista jako jádro naší naděje."* (TM 118)

Příklad Ježíše Krista. *„Pečlivě si všímejte obsahu, struktury a způsobu, jakým kázal Ježíš. To by pak mělo být božským vzorem i pro naše kázání."* (RH, 23. června 1891)

Kristus používal příklady ze života. *„Kristus ve svých kázáních používal ilustrace známé jeho posluchačům z běžných situací v domácnosti nebo z přírody."* (CT 178)

Nezapomínejte na významné momenty z minulosti. *„Období kolem roku 1844 bylo dobou velkých událostí. Našim překvapeným očím se otevřely pravdy o očištění svatyně v nebi, jejím vlivu na Boží lid zde na zemi a poselství tří andělů, které ukáže, kdo jsou ti, kteří zachovávají „Boží přikázání a věrnost Ježíši". Lidem milujícím pravdu bylo dále odhaleno poselství o Božím chrámu*

v nebi a truhle smlouvy, ve které je Boží zákon. Čtvrté přikázání o sobotě pro nás bylo světlem, které svými paprsky osvítilo cestu lidí přestupujících Boží zákon. Dalším významným momentem bylo pochopení stavu člověka po smrti. Nemohu si vzpomenout na žádný další významný bod, který bychom mohli zařadit mezi významné momenty z minulosti. Všechny nářky volající po změnách těchto starých pravd jsou zcela mimo realitu." (CW 30–31)

Ilustrace používejte obezřetně. *„Příliš mnoho ilustrací nemá dobrý vliv, protože snižuje posvátnou úctu, která by se měla projevovat všude, kde je lidem představeno Boží slovo."* (Ev 209)

Kristus má být středem. *„Do každého kázání vkládejte Krista. Přemýšlejte o jeho jedinečnosti, milosrdenství a slávě, dokud se Kristus ve vás nestane skutečností."* (RH, 19. března 1895)

Kažte autenticky a zapáleně. *„Viděla jsem, že se Duch Páně z církve vytrácí. Boží služebníci příliš věří síle argumentů a nespoléhají se na Boha tak, jak by měli. Pouhé argumenty lidi k církvi ostatků nepřivedou. Pravda není populární. Boží služebníci musí mít pravdu v srdci. Anděl řekl: „Pro pravdu musí být člověk zapálený a posluchačům ji předat nadšeně a opravdově. Jen málo lidí se rozhodne pouze na základě argumentů. Pouhé předložení teoretických faktů mnoho lidí nepřesvědčí, pravdu musí doprovázet moc a síla. To, co dokáže přimět lidi k rozhodnutí, je živé svědectví."* (1T 113)

Propojujte nové pravdy se starými. *„V každé době se pravda nově rozvíjí, pro každou generaci Bůh zdůrazňuje určité hledisko pravdy. Všechny staré pravdy jsou důležité. Nová pravda není nezávislá na staré, je pouze její novou formou. Novým pravdám můžeme porozumět jen tehdy, jestliže jsme pochopili staré."* (COL 127)

Zaměřte se na podstatu místo na přechytralá kázání. *„Květnaté promluvy nenasytí hlad po Božím slově. Volá po něm mnoho lidí, kteří jsou místo toho syceni přechytralými řečmi. Jeden moudrý muž poznamenal: ‚Přál bych*

si, aby mi můj kazatel dával něco více než květnaté řeči, brilantní myšlenky a intelektuální přednášky! Moje srdce touží po chlebu života, po něčem jednoduchém, výživném a biblickém.' Daniel Webster pronesl tato působivá slova: ‚Kdyby se kazatelé vrátili k jednoduchým pravdám Písma a kázali více pro jednotlivce než k davům, ubylo by důvodů k úpadku opravdové zbožnosti. Mnozí dnešní kazatelé vezmou základní text z listů apoštola Pavla, a pak kážou z novin. Když je slyším, zabývám se spíše vlastními myšlenkami, než abych poslouchal. Chtěl bych, aby ke mně přišel můj kazatel v duchu evangelia a řekl mi: ‚Jsi člověk podléhající smrti. Právě teď se rozhoduje o tvém osudu, své životní poslání musíš splnit rychle… Brzy budeš stát před Božím soudem, soudce již stojí přede dveřmi.'" (PaM 188)

Vyprávějte příběh o Ježíši. *„Vyprávějte působivý příběh jeho života naplněného sebezapřením a obětí. Mluvte o jeho ponížení, smrti, vzkříšení, nanebevstoupení a jeho přímluvné službě v nebeské svatyni."* (VSS 312)

Kažte o důležitých tématech. *„Ti, kteří předstupují před lidi jako učitelé pravdy, se mají věnovat významným otázkám. Neměli by mrhat časem na triviality. Ať studují Písmo a kážou jej. Ať je Boží slovo v jejich rukou jako ostrý dvousečný meč. Připomínejte, co se stalo v minulosti, a mluvte o tom, co se stane v budoucnosti… Máme držet krok s dobou a přinášet jasné, srozumitelné svědectví, vedeni a pomazáni Duchem svatým."* (Ev 151)

Naším tématem je Kristus. *„Kristus ukřižovaný za naše hříchy, Kristus vzkříšený z mrtvých a Kristus náš prostředník před Bohem, to jsou naše témata, která jsou úzce propojena s působením Ducha svatého, Kristova zástupce vyslaného na svět, obdařeného Boží mocí a dary pro člověka. Jeho věčné bytí, jeho druhý příchod v moci a slávě, jeho důstojnost, vyzdvižení jeho svatého zákona – to jsou témata, která mají být hlásána srozumitelně a účinně."* (Ev 187)

Kažme o ospravedlnění z víry. *„Naše sbory umírají kvůli nedostatku kázání o ospravedlnění z víry a podobných tématech."* (GW 301)

„Pokud nebudeme hovořit o daru Kristovy spravedlnosti, naše promluvy budou vyprahlé a bezduché a ovce a beránci zůstanou hladoví.“ (1SM 158)

„Do jeho rukou je svěřena veškerá moc, takže může rozdávat vzácné dary, dát dar své vlastní spravedlnosti bezmocným lidem. To je poselství, které Bůh přikázal předat světu. Je to poselství třetího anděla, které má být hlasitě kázáno a bude doprovázeno mohutným vylitím Ducha svatého.“ (Ev 191)

„Někteří lidé se mě ptali, jestli poselství o ospravedlnění z víry je poselstvím třetího anděla. Odpověděla jsem jim, že je to skutečně třetí andělské poselství.“ (1SM 372)

„Poselství o Kristově spravedlnosti má zaznívat od jednoho konce světa až po druhý, aby připravilo cestu pro Hospodina. To je Boží sláva, která uzavře dílo třetího anděla.“ (6T 19)

„Neexistuje žádné jiné téma, o kterém by bylo potřeba uvažovat hlouběji, opakovat je častěji a ukotvit je v myslích lidí pevněji než nemožnost padlého člověka zasloužit si cokoli vlastními dobrými skutky. Spasení je možné pouze skrze víru v Ježíše Krista.“ (FW 19)

O poselství tří andělů je potřeba kázat stále znovu. *„Trojandělské poselství je založené na inspirovaném Slovu. Nesmíme z nich nic odstranit ani měnit… Dnes, stejně jako v minulosti, je potřeba, aby bylo hlásáno lidem, kteří hledají pravdu.“* (CW 26)

Mluvte o kříži a smíření v každém kázání. *„Kříž musí zaujímat ústřední postavení, protože je prostředkem vykoupení člověka a dotýká se každé oblasti Božího království.“* (6T 236)

„Kříž, kříž z Golgoty ať je znovu a znovu součástí každého kázání. Je lékem, který uzdravuje, odhaluje krásu a dokonalost ctnosti.“ (VSS 315)

„Vyzdvihněte muže z Golgoty výš a výše. Ve vyvyšování Kristova kříže je totiž moc." (Ev 187)

„Měli bychom hovořit o ukřižovaném Kristu. To probudí a dá naději ztraceným a hříšným. … Květnaté promluvy, líbivé příběhy, vtipy a historky hříšníky nepřesvědčí." (VSS 315)

„Kristova oběť jako smíření za hříchy je velkou pravdou, na kterou navazují všechny další pravdy. Abychom správně pochopili a dokázali docenit všechny další pravdy Božího slova od Genesis až po Zjevení, musíme je studovat ve světle, které vychází z Golgoty. Představuji vám úžasné velkolepé dílo milosrdenství, obnovy, spasení a vykoupení – Syna Božího vyvýšeného na kříži. Toto by se mělo stát základem každé promluvy našich kazatelů." (GW 315)

„Někteří kazatelé dělají chybu, když celé kázání postaví pouze na argumentech. Jsou takoví, kteří jsou těmito teoriemi osloveni. Někteří posluchači ocení předložené důkazy, a když později uslyší poselství o Spasiteli Ježíši Kristu, zaseté semeno může vzklíčit a přinese ovoce k Boží slávě. Avšak častokrát lidé neslyší poselství o kříži Golgoty. Někteří posluchači mohou takové kázání slyšet jako svoje poslední kázání, a tak navždycky přijdou o svoji poslední příležitost. Kdyby se však spojila teorie pravdy s Kristem a jeho zachraňující láskou, tito lidé mohli být zachráněni." (GW 158)

„Ukřižovaný Kristus – o tom mluvte, modlete se, zpívejte. To změní a získá lidské srdce… Lidé poznají, že srdce těchto kazatelů jsou proměněna Boží láskou." (RH, 2. června 1903)

„Kristus na kříži je naším evangeliem… To je naše poselství, náš argument, naše učení, naše varování pro zatvrzelé, naše povzbuzení pro zarmoucené, naše naděje pro každého věřícího." (6BC 1113)

„Ježíš prostřednictvím Ducha svatého zve a přitahuje srdce mladých i starých… Když je kázán ukřižovaný Kristus, projevuje se moc evangelia. Místo, aby

zůstal mrtvý ve svých hříších, je probuzen. Vyvyšujte muže z Golgoty výš a výš, protože ve vyvyšování Kristova kříže spočívá moc.“ (SD 221)

„Žádné kázání by nemělo být vyřčeno, pokud jeho základem není ukřižovaný Kristus.“ (GW 158)

Teoretická kázání vyžadují praktikou aplikaci. *„Teoretická kázání jsou důležitá, aby všichni mohli poznat učení a pochopit logickou souvislost jednotlivých pravd, jak jsou vzájemně propojené a tvoří jednotný celek. Nikdy by však nemělo zaznít kázání, jehož centrem není Kristus a jeho oběť jako základ evangelia a aniž by došlo k praktické aplikaci představených pravd. Posluchači by měli pochopit, že učení o Kristu neznamená „možná ano“, ale Ano a Amen v Kristu Ježíši.“* (4T 394–395)

Někteří kazatelé se omezili pouze na několik témat. *„Všichni by měli být velmi dobře obeznámeni s proroctvími a dalšími věroučnými tématy. Avšak někteří, kteří už kážou po celé roky, se věnují pouze několika tématům a jsou příliš pohodlní, než aby v modlitbách pečlivě studovali Písmo a stali se velikány v porozumění biblickému učení a v praktických lekcích o Kristu.“* (4T 415)

Není potřebné kázat stále nové a šokující věci. *„Ať si kazatelé nemyslí, že musí stále přicházet s něčím úplně novým a že jim přehánění a vymýšlení přinese větší vliv.“* (Ev 211)

První kázání o nesmrtelné duši kázal satan. *„Satan je původcem vymyšlených bajek, kterými klamal lid… Velká první lež, kterou řekl Evě, ‚Určitě nezemřete smrtí‘, bylo první kázání o nesmrtelné duši. Bylo to úspěšné kázání a přineslo strašlivé důsledky. Přivedl myšlení lidí k tomu, že toto kázání přijali jako pravdu – a kazatelé o tom kážou, zpívají a modlí se dodnes.“* (1T 342)

Žádná okázalá kázání nejsou potřeba. *„Nesnažte se z toho udělat senzaci. Kažte Slovo stejně, jako ho kázal Kristus, Boží Syn.“* (Ev 184)